

Rijksoverheid

Beleidskompasformulier

Beleidskompas

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
 - Rijk (KGG – diverse programma's, LVVN, VRO, IenW, decentrale overheden (IPO, VNG, NP RES);
 - Uitvoeringsinstanties (oa RVO);
 - Initiatiefnemers van projecten gericht op hernieuwbare energie, waaronder netbeheerders en industrieclusters
 - Natuur- en milieuorganisaties
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
 - Kennis van vergunningprocedures – KGG, RVO, netbeheerders
 - Kennis van natuurcompensatie - LVVN
- Op welke wijze ga je belanghebbenden in de verschillende fasen van het beleidstraject betrekken?

Rijk

- KGG – diverse programma's – intern informeren
- LVVN – direct betrokken in werkgroep voor de implementatie
- VRO en IenW – betrokken bij opstellen concept wetsvoorstel
- Decentrale overheden (IPO, VNG, NPRES) – Regelmatig gevraagd om input en betrokken via webinars en in klankbordgroep

Uitvoeringsinstanties – betrokken bij inrichting uitvoering

Initiatiefnemers van projecten – regelmatig contact met netbeheerders en industrieclusters

Natuur- en milieuorganisaties – worden actief betrokken bij het onderzoek naar het vaststellen van een methodiek voor financiële compensatie.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

- a) Wat is vermoedelijk het probleem?

Om de doelstelling van een groter aandeel hernieuwbare energie in de energiemix tijdig te behalen, zullen projecten gericht op hernieuwbare energie sneller gerealiseerd moeten worden. Een groter aandeel hernieuwbare energie is nodig om klimaatneutraliteit te bereiken, levert een bijdrage aan uitdagingen op milieugebied en maakt de energiemix in de EU minder gevoelig voor prijsstijgingen.

- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Projecten gericht op hernieuwbare energie lopen vertraging op door de huidige vergunningprocedures gericht op natuur- en milieuvergunningen (Vogel en habitat richtlijn, Kaderrichtlijn water). De herziene richtlijn probeert op een zorgvuldige wijze een nieuwe balans te vinden tussen enerzijds de versnelde realisatie van hernieuwbare energie projecten en anderzijds de belangen van natuur en milieu. De richtlijn richt zich hierbij met name op projecten waarbij geen of beperkte effecten te verwachten zijn op natuur en milieu.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

In het kader van de Europese Green Deal is de doelstelling vastgelegd de Unie uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te maken en in 2030 de netto-broeikasgasemissies met ten minste 55% te verminderen ten opzichte van 1990. Aangezien de energiesector verantwoordelijk is voor 75% van de totale broeikasgasemissies in de Unie, speelt hernieuwbare energie een fundamentele rol in het behalen van deze doelstellingen. Een verbetering van de huidige energiemix draagt daarnaast bij aan de uitdagingen op het gebied van milieu, zoals het verlies van biodiversiteit en het terugdringen van verontreiniging. De toename van het aandeel hernieuwbare energie maakt minder Europa afhankelijk van fossiele energie van buiten de EU. Daarmee wordt de energie in de EU minder gevoelig voor stijging van de energieprijzen, waarmee ook energie armoede teruggedrongen kan worden. In theorie valt er met de bepalingen in de voorgestelde wet tijdswinst te behalen per project. In de praktijk zal per project verschillen hoe groot die tijdswinst is.

- d) Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?

De praktijk laat zien dat de doelstellingen niet snel genoeg gehaald worden, zoals ook vastgesteld door PBL in de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2024 en de 'Reflectie op Cluster Energiestrategieën (CES 3.0)'. Langdurige administratieve vergunningsprocedures vormen de belangrijkste belemmeringen voor investeringen in hernieuwbare-energieprojecten en de bijbehorende infrastructuur.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet? (Nuloptie) Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Veel van de bepalingen in de herziene richtlijn zijn al staand beleid in Nederland. Een analyse door RVO toont dat sinds de invoering van de omgevingswet veel grote projecten al voldoen aan de termijnen die in de herziene richtlijn gesteld worden. Voor diverse soorten projecten is de MER plicht al versoepeld en binnen de projectprocedure is er al beroep in één instantie. Daarnaast wordt er ook gewerkt aan andere versnellingsopties voor projecten gericht op hernieuwbare energie.

Er zijn echter ook diverse bepalingen die nieuw zijn. Als de overheid niets doet, worden die mogelijkheden die de herziene richtlijn biedt voor versnelling niet maximaal benut. Zonder die versnelling wordt de doelstelling van de richtlijn waarschijnlijk niet tijdig gehaald.

Daarnaast zal het niet implementeren van de richtlijn in nationale wetgeving leiden tot een infractieprocedure van de Europese Commissie.

Checkvraag kennisgedreven beleid

- ☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina over kennisgedreven beleid maken voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen betrek je omgeving

- ☐ Voor wie is de huidige/verwachte situatie een probleem?
- ☐ Verschilt de probleemdefinitie per actor?
- ☐ Wie is hier al mee bezig? Zijn er bij andere departementen of bestuurslagen collega's met aanpalend beleid bezig?

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het doel is het versnellen van projecten gericht op hernieuwbare energie, om de beoogde energiemix van 39% hernieuwbare energie in Nederland in 2030 te behalen.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

7 (betaalbare en duurzame energie); 9 (industrie, innovatie en infrastructuur); 11 (duurzame steden en gemeenschappen); klimaatactie (SDG 13)

- c) Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?

niet van toepassing

Hulpvragen vanuit gedragsperspectief

Neem voor het beantwoorden van deze vragen contact op met een gedragskundige binnen je ministerie.

- a) Van wie wil je gedragsverandering gegeven het doel? (breng de doelgroepen in kaart)

Met de herziene richtlijn wordt onder andere beoogd dat de bewijslast van de natuur- en milieueffecten verschuift van de initiatiefnemer naar het bevoegd gezag. Elementen uit de projectMER worden naar de planMER-fase gehaald, en de projectMER wordt vervangen door een snelle screening. Zowel de planMER als de screening worden uitgevoerd door het bevoegd gezag. Zo wordt de initiatiefnemer ontzorgd.

- b) Welk gewenst gedrag wil je zien per doelgroep?

Het gewenst gedrag is het sneller realiseren van hernieuwbare-energieprojecten, en daarmee een toename van de investeringen in dit type projecten en de bijbehorende infrastructuur.

- c) Wat is het huidige c.q. verwachte gedrag per doelgroep?

Initiatiefnemers zijn nu afwachtend in het investeren en realiseren van hernieuwbare-energieprojecten. Door belemmeringen in de vergunningprocedures weg te nemen, wordt het aantrekkelijker deze projecten op te pakken.

- d) Wat zijn gedragsbepalende factoren die het huidige gedrag verklaren (in stand houden) en het gewenste gedrag belemmeren of juist (kunnen) stimuleren?

Langdurige administratieve vergunningsprocedures vormen een onzekerheid en daarmee een risico bij investeringsbeslissingen.

Checkvraag kennisgedreven beleid

- ☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina in het Beleidskompas over [kennisgedreven beleid maken](#) voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen betrek je omgeving

- ☐ Verschillen de doelstellingen per belanghebbende?

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de probleem- en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?

Het betreft hier zuivere implementatie van een Europese richtlijn, waarbij de doelstelling een groter aandeel van hernieuwbare energie in de energiemix is. De richtlijn biedt een aantal versnellingsmogelijkheden om deze doelstelling te behalen. Hierbij wordt op zorgvuldige wijze een balans gezocht tussen de snelle uitrol van hernieuwbare energie enerzijds en anderzijds de belangen van natuur en milieu.

- b) Wat zijn kansrijke beleidsopties voor de aangrijpingspunten?

niet van toepassing

- c) Wat is de beleidstheorie per kansrijke beleidsoptie?

niet van toepassing

Hulpvragen vanuit gedragsperspectief

Neem voor het beantwoorden van deze vragen contact op met een gedragskundige binnen je ministerie.

- a) Hoe gaat de beleidsoptie het gewenste gedrag stimuleren? (Per kansrijke beleidsoptie, uitwerking van de beleidstheorie). Gebruik het antwoord op deze vraag ook om je beleidsopties eventueel aan te scherpen.

De richtlijn biedt een aantal mogelijkheden om de realisatie van hernieuwbare-energieprojecten te versnellen.

Checkvraag kennisgedreven beleid

- ☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina over [kennisgedreven beleid maken](#) voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen 'betrek je omgeving'

- ☐ Heb je de belanghebbenden betrokken bij het samenstellen van de beleidsopties?

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen gegeven je beleidstheorie?

Implementatie van deze richtlijn leidt in theorie tot snellere realisatie van projecten voor hernieuwbare energie, doordat afgeweken kan worden van de Habitatrichtlijn, de Vogelrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water. Hoeveel versnelling er mogelijk is per project, zal de praktijk moeten uitwijzen.

- b) Welke verplichte toetsen zijn op jouw traject van toepassing?

- Regeldruktoets
- Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid (U&H) omdat het beleid uitgevoerd moet worden door een uitvoeringsorganisatie en omdat het beleidsvoornemen gehandhaafd moet worden of toezicht nodig is
- Uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden en Normenkader interbestuurlijke verhoudingen
- Milieueffectentoets (MET)
- Bedrijfseffectentoets
- MKB-toets
- Handreiking grenseffecten

- c) Wat is de beste analysemethode om systematisch je aannames te valideren?

niet van toepassing

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

a) Beschrijf je voorkeursoptie

nvt – voorstel betreft zuivere implementatie

b) Hoe beoordeel je de gekozen optie in termen van:

- [Doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#)
- Uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#))
- Brede maatschappelijke impact

Implementatie van de richtlijn biedt initiatiefnemers en bevoegde gezagen de mogelijkheid hernieuwbare-energieprojecten sneller te realiseren door kortere vergunningprocedures.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden in dit voorstel?

Praktijk zal moeten uitwijzen wat de daadwerkelijke versnelling zal zijn. De planMER zal gedetailleerd genoeg uitgevoerd moeten worden om een project de screening te laten doorstaan. De benodigde informatie is tijdens de planMER fase echter niet altijd voor handen.

Voor de mogelijkheid van financiële compensatie van eventuele natuur- of milieueffecten is maatschappelijk draagvlak van belang.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Monitoring is onderdeel van de algemene monitoring van de Omgevingswet. Daarnaast monitort de Europese Commissie de implementatie en evaluatie van REDIII.